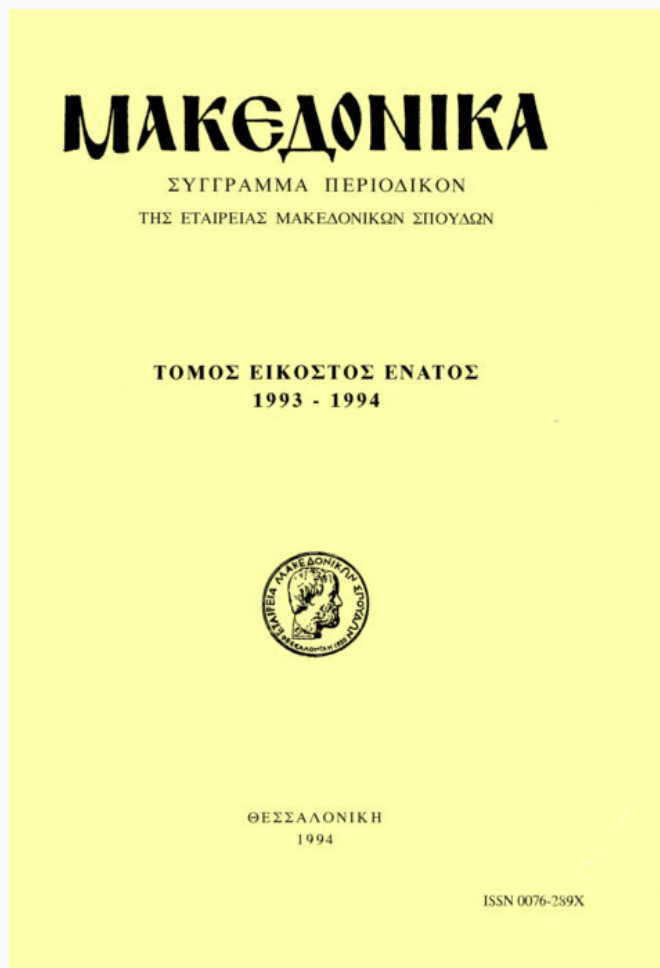

Μακεδονικά

Τόμ. 29, Αρ. 1 (1994)

Το μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου ("Σκήτη Βεροίας"), Πρακτικά Δημερίδας

Αθ. Ε. Καραθανάσης

doi: [10.12681/makedonika.213](https://doi.org/10.12681/makedonika.213)

Copyright © 2014, Αθ. Ε. Καραθανάσης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καραθανάσης Α. Ε. (1994). Το μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου ("Σκήτη Βεροίας"), Πρακτικά Δημερίδας. *Μακεδονικά*, 29(1), 421–422. <https://doi.org/10.12681/makedonika.213>

Φούρκας έτσι πού του τά διηγήθηκαν δύο γέροντες του χωριού. Τά δέκατο, ένδέκατο καί δωδέκατο κεφάλαια είναι αφιερωμένα στά τοπικά παιγνίδια, στίς λαϊκές παροιμίες καί στά αινίγματα αντίστοιχα· πρόκειται γιά μικρά, καί δτήν περίπτωση ατήν, κεφάλαια, άλλα μέ πρωτότυπο καί ένδιαφέρον ύλικό. Τό βιβλίό κλείνει μέ βιογραφικό σημείωμα του συγγγ. καί μέ παράθεση της βιβλιογραφίας.

Γενικά έχουμε, μέ αυτό τό βιβλίό του κ. Χ. Έξάρχου, μία λαμπρή καί ύποδειγματική ιστορία ενός ελληνικού χωριού: μία κατάθεση ύλικού συνδεδεμένη καί μέ άλλες εκφάνσεις τοπικές καί πολιτισμικές. Πρόκειται γιά μιάν εργασία πολύ χρήσιμη στόν ιστορικό, στόν λαογράφο, στόν κοινωνιολόγο, στόν ιστορικό του δικαίου, στόν κάθε φιλόστορα, μία μονογραφία πού γράφτηκε μέ αγάπη καί έξαιρετική επίμελεια, γι' αυτό καί δίκαια τιμήθηκε καί βραβεύθηκε από τήν Άκαδημία τών Άθηνών.

Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΑΘ. Ε. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

Τό μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου («Σκήτη Βεροίας»), Πρακτικά Διημερίδας, Έκδοσις της Έρεās Μητροπόλεως Βεροίας καί Ναούσης, Άρ. Σειράς 25, Βέροια 1994, σελ. 262.

Στίς 27 καί 28 Μαρτίου 1993 ή Έρεά Μητρόπολις Βεροίας καί Ναούσης καί ή Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας οργάνωσαν έπιστημονική διημερίδα αφιερωμένη στό όνομαστό μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου Βεροίας. Πολύ ένωρίς, συγκριτικά μέ άλλα συνέδρια, χάρη στήν φιλότιμη προσπάθεια τών οργανωτών του, άλλα καί χάρη στήν χορηγία της Μητροπόλεως κυκλοφορήθηκαν καί τά πρακτικά. Ό μακαριστός γέρον Βεροίας Παύλος, πού βοήθησε όσο κανείς άλλος, δέν ζούσε πιά μέ τό τέλος της εκδόσεως, γι' αυτό καί οί αρμόδιοι του συνεδρίου αφιέρωσαν στήν μνήμη του τήν παρούσα έκδοση. Η ζωή του μακαριστού Παύλου ήταν μάλλον βραχεία, άλλα τό έργο του πλούσιο· πέθανε σέ ήλικία μόλις 64 ετών (1929-1993). Προλογικώς εξηγείται γιατί αφιερώνεται ή έκδοση στήν μνήμη του, ακολουθεί τό πρόγραμμα της διημερίδας, ή προσφώνηση του κυρού Παύλου κατά τήν έναρκτηρία συνεδρία, ό χαιρετισμός του Προέδρου της Έφορείας της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης της Βεροίας κ. Γ. Χ. Χιονίδη καί ακολουθοϋν οί δημοσιεύσεις τών εισηγήσεων.

Ό καθηγητής του Α.Π.Θ. πρωτοπρεσβύτερος κ. Θ. Ζήσης μίλησε γιά τόν άγιο Γρηγόριο τόν Παλαμά πού τόν συσχετίζει μέ τόν άπόστολο Παύλο, παρακολουθεί τήν παρουσία του στήν Βέροια, τήν διδασκαλία του καί τίς προεκτάσεις της στήν σημερινή πραγματικότητα στήν σχέση Εϋρωπαϊκός Διαφωτισμός καί Όρθόδοξος Φωτισμός. Άκολουθεί ή εισήγηση του π. Πορφυρίου, Σιμωνοπεριτίου, ό όποιος άσχολήθηκε μέ τούς μεγάλους γέροντες της Σκήτης άπό τόν 14ο-17ο αι.: τόν Γρηγόριο Παλαμά, τόν Άθανάσιο, τόν άγιο Διονύσιο τόν έν Όλύμπω, τόν άγιο Θεωνά Θεσσαλονίκης, τόν Καλλίνικο Ιερομόναχο καί διδάσκαλο. Ό καθηγητής του Α.Π.Θ. Κ. Β. Φανουργάκης άνεξήτησε τόν χρόνο άσκήσεως του άγίου Γρηγορίου Παλαμά στήν σκήτη του Τιμίου Προδρόμου Βεροίας μέσ' άπό τίς πηγές: κατ' αυτόν ό Γρηγόριος ό Παλαμάς έμεινε στήν σκήτη πέντε χρόνια άπό τό 1326 ως τό 1331, όποτε άνεχώρησε γιά τόν Άθωνα.

Ό καθηγητής του Α.Π.Θ. κ. Γ. Α. Στογιόγλου μίλησε γιά τό ένδιαφέρον του επισκόπου Καμπανίας Θεοφίλου γιά τήν μονή του Τιμίου Προδρόμου (Σκήτη) Βε-

ροίας: ο καθηγητής παραθέτει συναφείς πληροφορίες από ἐγκύκλια γράμματα ὑπὲρ τῶν Προδρομιτῶν πνευματικῶν, τὴν ἀλληλογραφία του μαζί τους, τὴν ἀλληλογραφία τῶν Προδρομιτῶν με κοινοτάρχες τῆς Κολακιάς, τὴν συμπαράστασή του στὸν ἡγούμενο Γεράσιμο, τὴν κἀρα τοῦ ἁγίου Κηρύκου καὶ τέλος παραθέτει τὰ συναφῆ κείμενα στὸ παράρτημα. Στὴν συνέχεια ὁ κ. Κ. Π. Χαραλαμπίδης, καθηγητῆς τοῦ Α.Π.Θ., ἀνέλυσε τὴν παράσταση τῆς Κοίμησης τῆς Θεοτόκου στὸ παρεκκλήσιο Μεταμόρφωσης Σωτήρα τῆς Μ. Τιμίου Προδρόμου στὴν περιοχή τοῦ Ἀλιάκμονα· πρόκειται γιὰ αἰσθητικὴ ἀνάλυση βασισμένη στὴν θεολογία τοῦ φωτός τῆς παλαιολογοῦν περιόδου.

Ὁ μακαρίτης πιά λαμπρὸς ἐρευνητῆς τῆς βυζαντινῆς Βεροίας Σωτήριος Κ. Κίσσας († Αἰγ. 1994) ἐξέτασε τὸν μοναχισμό στὴν σκῆτη Βεροίας στὰ βυζαντινὰ χρόνια καὶ βασίζεται στὸν ὅσιο Ἀντώνιο τὸν νέο καὶ τὴν σκῆτη τῆς Βέροιας. Ὁ Ἀντώνιος ἐξῆσε στὸ δεῦτερο μισό τοῦ 10ου αἰ. ἢ στὶς ἀρχές τοῦ 11ου αἰ. καὶ ὑπῆρξε ὁ πρῶτος ἀναχωρητῆς στὴν περιοχή τῆς Σκήτης τῆς Βέροιας ποὺ ἐπηρέασε τὸν μοναχισμό, τὴν ἀνατολογία, τὴν τέχνη στὴν Βέροια. Ὁ κ. Παῦλος Πυρινός, καθηγητῆς-λειτουργῆς, παρουσίασε Ἀνέκδοτα στοιχεῖα γιὰ τὴ μονὴ Τιμίου Προδρόμου (1825-1922) ἀναφερόμενα στὴν πνευματικὴ, οἰκονομικὴ, ἐθνικὴ ζωὴ τῆς. Ὁ νέος ἐπιστῆμων κ. Σ. Α. Πασχάλιδης ἀσχολήθηκε με τοὺς ἁγίους ποὺ συνδέθηκαν με τὴ σκῆτη Βεροίας καὶ τὴν Μ. Τιμίου Προδρόμου: ὁ Γρηγόριος Παλαμῆς, ὁ Διονύσιος ὁ ἐν Ὁλύμπῳ, ὁ Θεωνάς, ὁ Ἀντώνιος ὁ Νέος ὁ Βεροιώτης, ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Μετεωρίτης, ὁ ὅσιος Νικάνωρ ὁ συνασκητῆς τοῦ ὁσίου Διονυσίου, ὁ ὅσιος Θεοφάνης ὁ Νέος, ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός. Ὁ ἐπίσης νέος ἐπιστῆμων κ. Ἀπ. Φ. Κραλίδης παρουσίασε, με τὴν σειρά του, τὴν Μονὴ στὰ πλαίσια τοῦ ἐρευνητικοῦ προγράμματος τοῦ Κέντρου Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν. Ἐνας ἀκόμη νέος ἐρευνητῆς, ὁ κ. Δ. Α. Παπάξης, ἐξέτασε ἡγούμενους καὶ ἀδελφούς τῆς Μονῆς κατὰ τὴν Τουρκοκρατία καὶ ἀσχολήθηκε με βιβλιογραφικὸ σχολιασμό τῶν πηγῶν ποὺ ἀναφέρονται σὲ ὀνομαστές προσωπικότητες τῆς Μονῆς παραθέτοντας καὶ ἀνέκδοτα στοιχεῖα γι' αὐτοὺς. Ἡ ἀρχιτέκτων-πολεοδόμος κ. Ἀναστασία Μ. Πάπαρη ἀνέλυσε τὴν Μονὴ Τιμίου Προδρόμου ἀπὸ ἀρχιτεκτονικὴ ἄποψη (ἀποτύπωση - ἀνάλυση - τεκμηρίωση): μία θαυμάσια μελέτη συνοδευόμενη ἀπὸ σχέδια, ἀποτυπώσεις, φωτογραφίες τῆς Μονῆς ποὺ διευκολύνουν τὸν ἀναγνώστη νὰ γνωρίσει καλύτερα τὴν πορεία τῆς μες στὸν χρόνο.

Ὁ καθηγητῆς τοῦ Α.Π.Θ. κ. Γ. Μαντζαρίδης ἔκλεισε τὴν διημερίδα με μίαν ὁμιλία ποὺ συνόψιζε τὸ πνευματικὸ κλίμα τῆς ἐποχῆς, ἥτοι τὴν κοινωνία με τὸν Θεὸ κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ.

Αὐτὸς ἦταν ἐν ὀλίγοις ὁ τόμος τῶν Πρακτικῶν γιὰ τὴν διημερίδα τὴν ἀφιερωμένη στὴν Σκῆτη τῆς Βεροίας, τοῦ Τιμίου Προδρόμου. Θὰ ἄξιζε νὰ σημειώσουμε τὴν θαυμάσια ἐκδοσὴ ποὺ ὀφείλεται βεβαίως στοὺς καλοὺς ἐκδότες καὶ στὴν γενναιοδωρία τῆς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμινίας.